

COWBOYOK

Magyarországon

Ha azt gondoljuk, hogy a western világának alkonyával eltűntek a vadnyugat lovai a napi használatból, tévedünk. Nem is kell messzire utaznunk, ha látni akarjuk, hogy miként lehet lasszóval befogni, vagy éppen terelni a pusztaban szabadon élő marhát. A Kiskunfélegyháza melletti Fekete Lovastanyán – hasonlóan a Vadnyugat világához – quarter horse és appaloosa lovakkal terelik a nyolcszáz limousin, magyar tarka és blonde d'aquitaine szarvasmarhából álló gulyákat.

A 2010-ben alapított Western Fekete Lovastanya Fekete Benő gyermekekkori álmának valóra válása. A birtok gazdasága húsmarhatenyésztésen alapszik, míg a hajdani legendás Vadnyugat lófajtái segítik a munkát és hobbicélokot is szolgálnak.

A gazdaság indításakor a házigazda egy olyan lófajtát keresett, amellyel terelhetik a marhát. Így bukkant rá az észak-amerikai kontinens két neves lófajtájára, a quarter horse-ra és az appaloosára. Kétszáz évvel ezelőtt ezek az alacsonyabb termetű, fürgé, kiváló munkabírási lovak voltak a segítők a marhaterelő cowboyoknak, sőt kifejezetten e mun-

kára tenyésztették ki őket. Éppúgy ösztönösen terelik a marhát, mint ahogyan a puli a birkát.

Fekete Benő hozzátette, hogy bár kevesen tudják, a marha éppoly gyorsan tud futni, mint a ló. Azoknak a lovaknak pedig, amelyekkel a marha terelését végzik, indulósebességben gyorsabbnak kell lenniük. Erre a feladatra ideálisak az erőteljes farizomzattal bíró quarter horse lovak. Alacsonyabb termetük és súlypontjuk, a 150 centiméteres marmagasságuk a gyors irányváltásnál és a hirtelen megálláskor előnyös. Ekkor hátsó lábukat maguk alá húzva mintegy csúszva fékeznek.

De lovagolni se úgy kell rajtuk, mint a többi lovon. Itt a lovas – éppúgy, mint ahogyan a westernfilmekben láthatjuk – egy kézzel fogja a szarát. A másik kezével a lassót, vagy éppen a coltot forgatja, s a ló irányítását a teljes testével végzi, miközben lábaival a kengyelbe terhel. Sajátos a járása is e lófajtának. A vonuló marha mozgásához igazodó, amely a lépés és az ügetés közöttinek definiálható. Külön neve is van: jogg. Ez a lovas és a ló számára is nagyon kényelmes, akár egész nap tudnak így haladni különösebb fáradtság nélkül. Ám a ló ügetése és vágatása is kényelmet biztosít hosszú távon a lovasnak és lónak egyaránt.

2005-ben kezdődött a westernlovaglás a Fekete Lovastanyán, amikor az első quarter horse mént megvásárolta Fekete Benő. Majd fokozatosan fejlesztette az állományát, amely napjainkra már törzsállomány is egyben.

A házigazda azt is elmondta, hogy mivel hazánkban alig akad olyan hely, ahol a lovasok gyakorolhatnák a marhák körüli munkát, ezért rendszeresen tartanak Black Jackpot napot. Ekkor több csapat verseng egymással a marhaterelési ügyességüket és a csapattagok együttműködési tudását összemérve. A résztvevők két számban próbálhatják ki magukat, a Ranch sorting és Cattle penning versenyeken. Egyúttal a laikusok is megtekinthetik, hogy miként boldogulnak cowboyként a hazai lovasok.

Rangos versenyeknek is otthont ad a Fekete Lovastanya. A Magyar Lovassport Szövetség által szervezett amatőr western-reining versenysorozatnak és az országos bajnokság záróeseményének is a helyszíne volt, illetve a bajnokavatót is ott tartották. Az elmúlt évben nívós díjban is részesültek: a Magyarország Legszebb Birtoka díj média- és közönségdíját is megkapták.

Ugyanakkor a hétköznapi munka során is tudják hasznosítani a cowboyok világának tudományát idehaza. Fekete Benő és csapata legutóbb Nógrádba utazott, hogy különleges lovaik segítségével felkutassanak és befogjanak két tucat elvadult limousin borjút.

Beregi-Nagy Edit

NEGYEDMÉRFÖLDES TÁVON NINCS LEGYŐZŐJE

A westernfilmeknek köszönhetően a vadnyugat szimbólumaivá vált daliás, jóképű cowboyok tanulékony, ürge lófajtáinak története fél évszázaddal ezelőtt kezdődött. A spanyol felfedezők által bevitt lovakból olyat kellett kitenyészteni, amely alkalmas a közel sem kezes, hatalmas szarvakkal bíró, longhorn típusú marha befogására és sok száz mérföldön keresztül terelésére is. A quarter horse és az appaloosa lófajtákat pont e célra megfelelően tenyésztették: rövidtávon gyors vágatású, tanulékonyak, jól kezelhetőek és bírják a nehéz munkát.

A quarter horse az Amerikai Egyesült Államok legősibb és első hivatalos lófajtája. A kontinentet felfedező spanyolok által bevitt kistermetű lovak vadon élő utódait keresztezték az angol telepesek révén odakerült lovakkal a 18. század végétől. Jellemzője a 150 cm-es marmagasság és a különösen jól izmolt far, rövid szarvak, erős lapockák, erős nyak, ék alakú, rövid fej, széles homlok. Ezt a lófajtát tartják a Vadnyugat lovának, mert rövidtávon remek vágatású, így ideálisnak bizonyult a marha befogásánál és a nagy marhacsordák terelésénél. A cowboyok kedvenc virtuskodó szórakozása is e lófajtahoz kötődött. Az alacsony termetű, szívós lovakkal 400 méteres egyenes pályán versenyeket rendeztek. A lófajta neve, a „quarter” is arra utal, hogy negyedmértődes távon a leggyorsabb lónak tartották.

Az appaloosa lófajta eredete a 14. századig nyúlik vissza. Szintén a spanyolokhoz köthető, akik Itáliából vitték magukkal az amerikai kontinensre a feltűnő megjelenésű, pöttyös, párdactarka, vagy deres mintázatot viselő félvér lovak őseit. A spanyoloktól zsákmányolták el e lovakat a Nez Percé indiánok, akik továbbtenyésztették. A 18. században kritikus mértékben lecsökkent az egyedszáma. Szinte az utolsó pillanatban, a quarter horse fajtával keresztezve mentették meg a kihalástól. Az igen látványos, ürge, tanulékony, jól kezelhető, nagyszerű munkakészségű, mindössze 147-157 centiméter marmagasságú, hibátlan lábszerkezetű appaloosa napjainkban a westernlovasok kedvelt fajtája.

